

3530 Miskolc, Görgey Artúr u. 11.

Tel: 46/503-120, Fax: 46/340-448

E-mail: rakoczi@rfmlib.hu, Web: www.rfmlib.hu

A II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár 2020. évi beszámolója

3530 Miskolc, Görgey A. u. 11.

Dr. Prokai Margit igazgató

Miskolc, 2021. február 12.

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék.....	2
1. Rövid összefoglaló.....	4
a) sikerek, eredmények és trendek.....	4
b) tárgyevi innovációk, innovatív lépések	4
c) az eredményeket jelentősen befolyásoló (pozitív vagy negatív) körülmények.....	4
2. Stratégiai célok végrehajtása	5
a) az intézményi stratégiai célok időarányos teljesülése a tárgyevi munka által	5
b) a pályázati tevékenység támogatta-e a stratégiai célok teljesülését.....	5
3. Szervezet	5
4. Infrastruktúra	6
a) fizikai terek állapotának változása	6
b) infokommunikációs (IKT) eszközpark állapotának változása	6
c) egyéb infrastruktúra	6
5. Gyűjteményi információk	6
a) gyűjteményelhelyezés és gyűjteményfejlesztés.....	6
b) gyűjteményfeltárás.....	7
c) állományvédelem.....	7
d) digitalizálás	8
6. Szolgáltatások.....	8
a) célcsoportok számára (gyermekek, hátrányos helyzetűek, nemzetiségek, zenét kedvelők stb.) kialakított szolgáltatások eredményei.....	8
b) helyben elérhető szolgáltatások.....	8
c) távolról elérhető szolgáltatások	8
d) közösségi szolgáltatások: rendezvények, klubok, képzések, kiállítások	9
e) online felületek (honlap, közösségi média)	9
f) területi ellátás (bővebben kifejtve a 11. pontban).....	10
7. Minőségirányítás.....	10
a) használói elégedettségmérés.....	10
b) önértékelés	10
c) települési könyvtárak minősítésének koordinációja, előkészítése (1997. évi CXL törvény 66 §. j) pontja alapján)	10
8. Tudományos kutatás és kiadványok	11
9. Partnerségi együttműködések.....	11
10. PR/marketing/kommunikáció eredményei.....	12
a) a könyvtár megjelenése médiumokban	12

<i>b) lépések az intézményről alkotott kép pozitív formálásához (pl. arculat, kommunikáció) .....</i>	12
11. A megyei hatókörű városi könyvtár a megye területén működő települési könyvtárakat érintő állami feladatairól szóló összefoglaló	12
<i>a) a megyei kötelezpéldányokkal, a digitalizálással, a gyűjteményét feltáró elektronikus katalógus építésével kapcsolatos feladatokról.....</i>	12
<i>b) a megye területén működő könyvtárak együttműködésének szervezésével kapcsolatos feladatokról .....</i>	12
<i>c) a települési könyvtárak tevékenységét segítő 2020-ban nyújtott szolgáltatásokról.....</i>	13
<i>d) az iskolán kívüli könyvtári továbbképzést és szakképzés végzéséről .....</i>	13
<i>e) a települési könyvtárak fejlesztésének koordinációjáról, az ennek keretében megtett javaslatokról .....</i>	14
<i>f) a helyismereti dokumentumok elektronikus hozzáférhetővé tételével kapcsolatos elvégzett feladatokról .....</i>	14
12. A koronavírus-járvány okozta változásokról	14

A II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár 2020. évi beszámolója

1. Rövid összefoglaló (max. 2000 karakter)

a) sikerek, eredmények és trendek (használati mutatók alapján)

A II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár a régió legnagyobb könyvtáráként a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszerben a kezdeti 297 könyvtár számát 2020 végére 331 településre (előző évben egygyel, tárgyévben három újjal) növelte. A megyében két könyvtárbusz 53 településen, a könyvtárak 275 szolgáltató helyen, a városban a központi épület és hét fiókkönyvtár működött. A pandémia alatt a könyvtár számos új online szolgáltatást vezetett be, távszolgáltatásait kiterjesztette. A forgalmi adatok a személyes használatok tekintetében a járvány miatt 30%-os csökkenést mutatnak. A távhasználatok száma az előző évhez képest 2.265.164-re emelkedett.

b) tárgyévi innovációk, innovatív lépések

Jelentős eredmény, hogy a 275 kistelepülésből eddig 75 helyen sikerült a könyvtárak helyiségeit teljes mértékben megújítani, ebből az év folyamán 7 településen. A szakmai működésben tárgyévi innováció a KSZR feladatok központból (városok közreműködése nélkül) történő ellátása, melyhez újabb tápraktár kiépítésére, megerősített személyzet bevonására és újabb személygépkocsi vásárlására került sor. Az év folyamán lezárult uniós pályázatok mellett a legnagyobb projekt a KDS keretében megvalósult „*Digitális tanösvényen B.-A.-Z. megyében*” pályázat, amely léptékváltást jelentett a digitalizálás, az online szolgáltatások bővítésében. NKA támogatással megújult a Helyismereti részleg berendezése, bútorzata. 2020-ban a megyei periodika (*Könyvtári Mappa*) egy száma, az új sorozat (*Miskolc régi képeslapokon*) egy kötete (*Miskolc belváros – szívélyes üdvözlettel*) jelent meg és megkezdődött a 3. kötet szerkesztése. Felgyorsult a megyei könyvtártörténeti kronológia kéziratának befejezése.

A segédkönyvtáros képzés márciustól távoktatásban működött, novembertől felfüggesztésre került. Jelentős változást jelentett a Kjt.-ből az Mt. hatálya alá kerülés, az Alapító okirat módosításával együtt.

c) az eredményeket jelentősen befolyásoló (pozitív vagy negatív) körülmények

A járvány miatt a könyvtár március és május között zárva volt. Május 25. és június 15. között és november 11-től részlegesen, széleskörű online szolgáltatásokkal működött. Részleges szolgáltatással az online, telefonon vagy e-mail-ben leadott igények alapján, az ajtóknál átvehető könyveket kölcsönöztük, 72 órás karantén után. Munkatársaink 14%-a kapta el a covid-19 vírust, egy fő került kórházba. A veszélyhelyzet alatt több munkatársunk otthoni munkavégzésben, távolról látta el a feladatokat (katalógus-,

adatbázis- és kiadványszerkesztés, távfelügyelet, levelezés stb.). A teljes épület fertőtlenítésére (novemberben) és plexi védőfalak beépítésére is sor került.

2. Stratégiai célok végrehajtása (max. 1500 karakter)

a) az intézményi stratégiai célok időarányos teljesülése a tárgyévi munka által

Az intézményi stratégiai célok közül a koronavírus járvány idején kiemelt szerepet kapott az első két cél, az információ bárki számára való hozzáférhetővé tétele és a 24 órás szolgáltatások biztosítása, amely a kibővített online szolgáltatások, adatbázishasználat (<https://www.rfmllib.hu/hu/adatbazisok>), irodalomkutatás, digitális tartalmak (<https://www.rfmllib.hu/hu/page/borsod-miskolci-digitalis-konyvtar>), online tájékoztatás eszközeivel valósult meg. A veszélyhelyzetben a kölcsönzési igényeket elektronikus (online, e-mail) vagy telefonos kapcsolattal kérhették használóink.

b) a pályázati tevékenység támogatta-e a stratégiai célok teljesülését

A tanórán kívüli oktatás, az informális és nem formális képzés segítése, az olvasás népszerűsítése, a folyamatban lévő EFOP-3.3.2 „A könyvtárban megtalálsz” (<https://www.rfmllib.hu/hu/content/efop-332-16-2016-00089>) c. pályázat által valósult meg. Folytatódtak a több generációt megszólító online olvasásnépszerűsítő programok (Hahó Könyvtársak! és KULTÚRA borsodi tájakon 1-2. stb.). Az online elérhető tartalmak, szolgáltatások, pályázatok (KDS) hozzájárultak a földrajzi hátrányok leküzdéséhez a város és megye területén egyaránt.

A stratégiai célok között a társadalmi partnerkapcsolatok, a programok biztosították a szolgáltatások népszerűsítését, a honlapon, a közösségi oldalakon és Youtube-csatornán keresztül.

A Minőségirányítási Tanács nyugdíjazás miatt új vezetőt fogadott el, elkészült a város kulturális stratégiájához kapcsolódó új stratégiai ciklus terve, a 2021-2024 közötti időszakra.

3. Szervezet (max. 1500 karakter)

a) kompetenciafejlesztés (32/2017. (XII. 12.) EMMI rendelet a kulturális szakemberek továbbképzéséről alapján)

A II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár a 32/2017. (XII. 12.) EMMI rendelet a kulturális szakemberek továbbképzéséről alapján 2018-ban elkészítette az intézmény 5 éves, 2018-2022 időszakra szóló képzési tervét. A rendeletnek megfelelően minden év márciusában az adott évre szóló beiskolázási terv is készül. 2020-ban a járványügyi helyzet következtében a hagyományos, kontaktórás továbbképzések mellett vegyes, valamint kizárólag online módon lebonyolított akkreditált tanfolyamokon is részt vettek a könyvtár munkatársai. A körülmények ellenére 2020-ban is elfogadható arányban sikerült akkreditált képzéseken részt venniük a kollégáknak. Az internet archiválása és a Könyvtári szakértői ismeretek tanfolyamokon (OSZK – Könyvtári

Intézet), a Minőségirányítás a könyvtárban című képzésen (Katona József Könyvtár), az intézmény saját segédkönyvtáros OKJ-s tanfolyamán, a Nemzeti Művelődési Intézet Színháziskola képzésén (kontakt és online), az ÁSZ Akadémián, valamint a Digitális pedagógiai eszközcsomagok használata című tanfolyamon (online) összesen 17 tanúsítvány megszerzésére került sor 2020-ban.

4. Infrastruktúra (max. 1500 karakter)

a) fizikai terek állapotának változása

Az 1972-ben átadott központi épület logisztikai terei a folyamatosan bővülő megyei feladat (328 kistélepülés) ellátásához szűkösek, ezért az év elején újabb tápraktár kiépítésére, valamint egy új 7 személyes személygépkocsi beszerzésére került sor (9.390.000 Ft). A Nemzeti Kulturális Alap támogatásával (3.225.141 Ft) megvalósult a Helyismereti gyűjtemény terének fejlesztése, a könyvespolcok és a kiegészítő bútorzat cseréjét. A 2020. évi beruházási terv részeként új gázkazán került a Kaffka Margit Könyvtárba és a Szabó Lőrinc Könyvtár villámvédelmi rendszerének felújítását is sikerült megvalósítani. Fontos eredménynek tartjuk, hogy 2017 óta minden évben sikerült néhány nagyobb infrastrukturális fejlesztést megvalósítani, amely könyvtáraink megújulását szolgálja.

b) infokommunikációs (IKT) eszközpark állapotának változása

2020. évi beszerzéseinket a helyi igények szerint alakítottuk. Tárgyévben a kistélepülésekre 40 db multifunkciós nyomtató, 10-10 db projektor és vetítővászon, 15 db fényképezőgép, 11 db videókamera, 20 db hangosító berendezés a rendezvényekhez, 16 db CD- és 2 db DVD-lejátszó, 28 db tv, 10 db hangfal és 27 db fejhallgató vásárlására került sor. A KDS keretében 1 darab ZEUTSCHEL OMNISCAN OS 12002 Advanced Plus könyvszkennel (A2) és 1 darab Epson DS-70000N szkennel (A3) vásárlása valósult meg.

c) egyéb infrastruktúra

Intézményünk életében meghatározó feladat a KSZR keretében a kistélepülési könyvtári ellátás biztosítása. 2020-ban 7 település teljes felújítása valósult meg (eddig összesen 75 települési könyvtár). Célunk a települések működési és szolgáltatási minőségének javítása.

5. Gyűjteményi információk (max. 3000 karakter)

a) gyűjteményelhelyezés és gyűjteményfejlesztés

A gyűjtemény fejlesztése, gyarapítása a Kultv. előírásai szerint intézményi költségvetési keretből, a fenntartó kiegészítő 5 M Ft-os támogatásával és a KSZR keret terhére, közbeszerzés keretében történt. A gyűjtemény összesen 58.534 db új dokumentummal gyarapodott.

A magyar nyelvű könyvekre ismét a Könyvtárellátó Nonprofit Kft.-vel kötöttünk szerződést, a teljes körű könyvtári szolgáltatások biztosításával, 39%-os kedvezményrel. Az idegen nyelvű könyveket a Líra Könyv Zrt. szállította a Szabó Lőrinc Idegennyelvi Könyvtárunk számára.

A folyóiratok előfizetése az előző év végén zárult közbeszerzési eljárással teljesült.

Az Országos Dokumentum-ellátási Rendszerben vállalt szakmai feladatok ellátására a 2019-2020-as évre az Emberi Erőforrások Minisztériuma összesen 6.650.000 Ft támogatást biztosított dokumentumok beszerzésére és a könyvtárközi kölcsönzés postaköltségének finanszírozására. Ez az összeg jelentősen nőtt az előző évihez képest.

A leltárba vett ajándék-dokumentumok magánszemélyek és intézmények felajánlásával, az NKA Könyvkiadás Kollégiuma, a Márai-program és az Országos Idegennyelvű Könyvtár támogatásával gyarapodtak.

A gyarapításban kiemelten fontos a helyi vonatkozású, helytörténeti gyűjtőkörbe illő, részben a kulturális javak körébe tartozó muzeális dokumentumoknak a retrospektív beszerzése, amelyek hozzájárulnak unikumaink gazdagításához.

2020-ban is folyamatosan történt törlés az állományból, 28.027 db dokumentum kivonására került sor. Könyvtárunk állománya 2020 végén összesen 1.065.573 darab dokumentum. Állományrevíziót 2 fiókkönyvtárunk végzett az évben.

b) gyűjteményfeltárás

A Gyűjteményszervezési osztályra katalogizálás céljából beérkező dokumentumok elektronikus feldolgozását a Corvina integrált könyvtári rendszer CAT moduljában végeztük. Könyvtárunk az országos lelőhely-katalógus, a Magyar Országos Közös Katalógus (MOKKA) rekordfelküldő partnere. A muzeális értékű, az 1850 előtti dokumentumok feltárása és egyedi nyilvántartása kiemelt feladat.

2020-ban is folytatódott a KDS projekt feltárási munkafolyamata. A gyűjteményfeltáró kollégák 3.000 db digitalizált képeslap és 6.400 db digitalizált plakát bibliográfiai leírását készítették el.

c) állományvédelem

2020-ban folytatódott a könyvek RFID kóddal történő ellátása. A Régi Könyvek Tárában a muzeális dokumentumokba, a Helyismereti gyűjtemény és a Gyermekkönyvtár könyveibe minden esetben RFID-kód kerül. 2020-ban a szépirodalommal együtt 84.296 db biztonsági jellel ellátott dokumentum volt az állományban.

Kötészeti tevékenységünk keretében folyamatosan végezzük az elhasználandó dokumentumok javítását, kötését. Ennek keretében összesen 293 db dokumentum állagmegóvó kötésére került sor.

Állományvédelmi szempontból fontos eredmény a Déli Hírlap (30.000 oldal) és az intézmény 1945 előtti helyi vonatkozású időszak kiadványainak (55.000 oldal)

digitalizálása és a teljes szövegű keresés biztosítása. Ezen felül 3.000 db képeslap és 100 db 1945 előtti könyv digitalizálása és katalógusban történő közzététele is megtörtént. A pályázathoz kapcsolódóan beszerzésre került 1 darab ZEUTSCHEL OMNISCAN OS 12002 Advanced Plus könyvszkennel (A2) és 1 darab Epson DS-7000N szkennel (A3).

d) digitalizálás

A „*Digitális tanösvényen B.-A.-Z. megyében*” c. KDS pályázat keretében digitalizáltuk a helyi napilap, a Déli Hírlap hiányzó számait, 1945 előtti helyi vonatkozású időszaki kiadványokat, képes levelezőlapokat (3.000 db) és könyveket (100 db). A pályázat keretében egy korábban már digitalizált állományrész, 7.500 plakát vált szövegesen kereshetővé karakterfelismertetés (OCR) révén.

6. Szolgáltatások (változások, trendek) (max. 5000 karakter)

a) célcsoportok számára (gyermekek, hátrányos helyzetűek, nemzetiségek, zenét kedvelők stb.) kialakított szolgáltatások eredményei

A könyvtár külön letétet és szolgáltatást biztosít a vakok és gyengénlátók számára. 2020-ban a 159 fő fogyatékossgal élő olvasó 3.345 db művet kölcsönözött a könyvtárakból. Az intézmény továbbra is együttműködik a Megyei Kórház Gyermekrehabilitációs osztályával, olyan nevelési-oktatási intézményekkel, melyekben fogyatékossgal élő és hátrányos helyzetű gyerekek tanulnak. A nyugdíjas szervezetekkel szintén jó szakmai kapcsolatot ápolunk.

Az óvodai és iskolai csoportok számára tartott foglalkozások tavaly is rendszeresek és népszerűek voltak. A zárva tartás idején a munkatársak olvasóinkat online tartalmakkal, játékokkal, könyvajánlókkal, hasznos gyermekirodalmi tudnivalókkal látták el. A nemzetiségi gyűjtemény a Szabó Lőrinc Idegennyelvű Könyvtárban áll rendelkezésre. A Zenemű- és Médiatár szervezésében folytatódott a Bócz Sándor Operabarátok Klubja.

b) helyben elérhető szolgáltatások

A járványügyi korlátozásokkal nem érintett időszakban a központi épületben és a városi hálózatban is magas színvonalú szolgáltatásokkal vártuk látogatóinkat. A napi információ- és dokumentumszolgáltatás korszerű eszközök segítségével, elektronikus katalógus, online adatbázisok, internetes források használatával történt olvasói tereinkben.

c) távolról elérhető szolgáltatások

Hagyományos szolgáltatásainkat a járványhelyzet ideje alatt úgy alakítottuk, hogy minél szélesebb körben elérhetőek legyenek távolról is. A járványügyi szabályok betartása mellett a korlátozások idején is biztosítottuk a kölcsönzést. Az előzetesen igényelt dokumentumokat a könyvtár bejáratánál adtuk át. Az integrált könyvtári rendszer online előjegyzés/online foglalás lehetőségével, illetve e-mailben vagy telefonon keresztül történt a dokumentumok igénylése. A még nem regisztrált

olvasóink számára bevezettük az online regisztráció lehetőségét is. Irodalomkutatási szolgáltatásunkat ingyenesen elérhetővé tettük olvasóink számára, e-mailes egyeztetés után a kért témában biztosítottunk irodalomjegyzéket, előnyben részesítve a távolról elérhető forrásokat. Hírleveleinkben folyamatosan tájékoztattuk a használókat az ingyenesen és otthonról elérhető adatbázisokról, szolgáltatásokról.

d) közösségi szolgáltatások: rendezvények, klubok, képzések, kiállítások

2020-ban a közösségi szolgáltatásokat a járványügyi helyzet átalakította. Számos program nem kerülhetett megrendezésre, helyükre az online, távolról elérhető szolgáltatások, rendezvények léptek.

Az év első két hónapjában a kiállításmegnyitók, ismeretterjesztő előadások, író-olvasó találkozók, klubfoglalkozások, nyelvi klubok még személyes formában zajlottak. Sikeres volt tematikus kiállítássorozatunk, amely a *Képes időutazás Miskolcon* című helyismereti játékhoz kapcsolódott.

Népszerűek voltak a kontaktóras okostelefon- és számítógéphasználati tanfolyamaink. A koronavírus terjedését saját eszközeinkkel, óvintézkedésekkel akadályoztuk meg látogatóink, munkatársaink védelmében. Március 12-től minden közösségi program, rendezvény, terembérlés elmaradt, illetve online felületeinkre került.

A központi könyvtár és a városi hálózat által 2020-ban szervezett 860 rendezvényen és programon (beleértve az online formában megrendezetteket is) 40.876 fő vett részt. A városban és a megyében könyvtárunk összesen 3434 rendezvényt, programot szervezett, melyeken 107.375 fő vett részt.

e) online felületek (honlap, közösségi média)

A koronavírus okozta veszélyhelyzetben újraterveztük közösségi felületeink kultúrákövetítő szerepét. A pandémia alatt a hagyományos megjelenésektől eltérő programokra volt szükség. A hangsúly a honlapon és a közösségi oldalakon való megjelenésre helyeződött. A Facebook a felnőtt könyvtárhasználók körében, Instagram oldalunk a fiatalabbak között népszerű. A honlapunkon és közösségi oldalainkon egyidejűleg adtunk tájékoztatást a bezárással, kölcsönzött könyvekkel, az új szolgáltatásainkkal és az újrainvitálással kapcsolatban.

A 91. Ünnepi Könyvhét júniusi rendezvényeit karanténba szorította a koronavírus, ezért a könyvtár honlapján és közösségi oldalán rendhagyó könyvnapokat tartottunk. Online formában képes összeállításokkal, videókkal, interaktív kvízekkel, játékokkal tartottunk meg több, hagyományos megemlékezést. A látogatottsági és megtekintési adatok bizonyítják, hogy a legnehezebb időszakban is sikerült hitelesen és hatékonyan kommunikálnunk az olvasókkal.

A bezárás ideje alatt is értékes, minőségi tartalmakkal láttuk el olvasóinkat, olvasásra ösztönöztük, játékokra hívtuk őket. Több programunkat sikerült online formában közvetíteni (Költészet napja, Anyák napja, Miskolc város napja, Gyermeknap, Madarak és fák napja, Miskolci könyvnapok, Adventi kalendárium). A különböző kézműves foglalkozások, papírszínház, meseposztós mesélés, online jóga, kvízek, könyvismertető, online oktatóanyagok segítették a digitális írástudás fejlesztését, nyelvi klubjaink online formában folytatódtak a bezárás ideje alatt. Az online programokkal kapcsolatban rengeteg pozitív visszajelzést kaptunk.

f) területi ellátás (bővebben kifejtve a 11. pontban)

A KSZR keretében igénybe vehető szolgáltatások 2020-ban is sokrétűek voltak: dokumentumszolgáltatás, ODR tevékenység, könyvtárközi kölcsönzés, adatok és információk közzététele a portálon, a könyvtári állomány nyilvántartása, feltárása, gondozása, a Corvina rendszerben való közzététele, állományellenőrzése, a településekre vonatkozó helyismereti információk gyűjtése. Igényes kulturális, közművelődési közösségi programokat szerveztünk. A szolgáltató helyeket bevontuk az országos szakmai programokba, különös tekintettel az Internet Fiestára, OKN-re. A könyvtárosok rendszeres képzése, továbbképzése, szakmai tanácsadások nyújtása nagyon fontos feladatunk. Statisztikai adatszolgáltatásokat végeztünk, beszámolókat készítettünk. Tájékoztattuk a településeket a pályázati lehetőségekről.

7. Minőségirányítás (max. 1500 karakter)

Intézményünk a Minősített Könyvtár cím szellemében végezte 2020. évi minőségirányítási munkáját, az éves cselekvési terv alapján.

A Minőségirányítási Tanács a korábbi, hosszú távú stratégiai terv rövidebb ciklusra való bontásával (2021-2024) a változások gyorsabb követését, a kisebb időszakokra való átfogó rálátást, a beavatkozások folyamatos, aktuális ütemezésének kezelhető megvalósítását kívánja elérni. Stratégiai tervünk kidolgozásakor hét pontban foglalmaztuk meg kiemelt céljainkat, érintve a gyűjteményszervezést, a digitalizálási tevékenységet, a képzési, nevelési, oktatási szerepkört, az esélyegyenlőséget, a KSZR tevékenységet, a marketingtevékenységet és az intézmény minőségbiztosítási munkáját.

a) használói elégedettségmérés

2020-ban használói elégedettséget mértünk a könyvtárbusszal ellátott településeken. A felmérés célja volt, hogy átfogó képet adjon a könyvtárbusszal közvetített könyvtári szolgáltatások hasznosulásáról. Az 53 könyvtárbuszos ellátásban részesülő településből 43 helyszínen, 134 fő töltötte ki a kérdőívet. A felmérés eredményeit a további működés fejlesztéséhez használjuk fel.

b) önértékelés

A 2019. évi munkatársi önértékelés lebonyolítását követően (4,09-es intézményi átlag) a 2020. év végi jogszabályi változások miatt szükséges az önértékelési rendszer és dokumentáció aktualizálása.

c) települési könyvtárak minősítésének koordinációja, előkészítése (1997. évi CXL törvény 66 §. j) pontja alapján)

2020-ban a Minősített Könyvtár címet megyénkben a kazincbarcikai Egressy Béni Városi Könyvtár kapta. A nagyobb városi könyvtárak közül többen is esélyesek a minősítési eljárásban való részvételre (Edelény, Encs, Mezőkövesd, Ózd, Szerencs, Sárospatak, Sátoraljaújhely), melyhez igényeik szerint minden támogatást biztosítunk.

8. Tudományos kutatás és kiadványok (max. 1000 karakter)

A könyvtárban tudományos kutatást és publikálást az intézmény vezetője folytat a könyvtár- és információtudomány területén. 2020-ban a Könyvtári Figyelőben jelentek meg referátumai, a Herman Ottó Múzeum évkönyvében miskolci könyvtártörténeti tanulmánya. Szerkesztésében és a könyvtár kiadásában jelent meg a miskolci képeslapokat bemutató sorozat második kötete a *Miskolc régi képeslapokon 2.: Miskolc belváros – szívélyes üdvözlettel* címmel, illetve megkezdődtek a harmadik kötet előkészítő munkálatai is, amely Diósgyőrtől Tapolcáig kisebb városrészeket mutat be. Az év folyamán a könyvtár vezetője Gerő Gyulával együttműködve befejezte a *Borsod-Abaúj-Zemplén megye könyvtártörténeti kronológiája* című kiadvány kéziratát, melynek megjelentetése 2021-ben várható.

A könyvtár munkatársainak 59 publikációja jelent meg többek között a könyvtár által kiadott időszakos kiadványban (Könyvtári Mappa), helyi lapokban (Szülőföldünk, Észak-Magyarország), valamint országos szakmai folyóiratban (Könyvtári Figyelő).

9. Partnerségi együttműködések (max. 1500 karakter)

a) kiemelt téma: könyvtári, közgyűjteményi, közművelődési, közoktatási együttműködés és az önkéntesség

A nemzeti könyvtárral való együttműködéssel valósult meg a „*Digitális tanösvényen B.-A.-Z. megyében*” projekt, a KDS keretében. Könyvtárunk hagyományosan jó kapcsolatokat ápol a helyi közgyűjteményi (múzeum, levéltár) és közművelődési intézményekkel. Fontosnak tartja együttműködési megállapodások megkötését nonprofit és civil szervezetekkel, erre 2020-ban négy esetben került sor: a Miskolc Város Közoktatásáért Közalapítvánnyal, a Bükkaljai Mesterek Népművészeti Egyesületével, a Miskolci Otthon Segítünk Alapítvánnyal és a Magyar Rákellenes Liga Miskolci Alapszervezetével. Az iskolai közösségi szolgálat keretében egy középfokú oktatási intézménnyel megújult a megállapodásunk. Az iskolai közösségi szolgálatot 2020-ban 146 diák teljesítette intézményünkben.

Minden évben jelentős számú önkéntes végez munkát a könyvtárban, amióta az EMMI honlapján hivatalosan 2016-ban regisztráltunk. 2020-ban a járványhelyzet ellenére az év folyamán hat fővel kötöttünk önkéntes szerződést az alábbi tematikákkal: képzőművészeti programok szervezése, idegennyelvű (francia, német és spanyol) társalgási klub vezetése, faipari és asztalos munkák elvégzése.

A közoktatási intézményekkel való kapcsolat az EFOP-3.3.2 „A könyvtárban megtalálod” (<https://www.rfmllib.hu/hu/content/efop-332-16-2016-00089>) c. pályázat keretében valósult meg az alapfokú oktatásban, valamint az iskolai közösségi szolgálatra együttműködést kötött intézményekkel (jelenleg 25 középiskolával): <https://www.rfmllib.hu/hu/page/iskolai-kozossegi-szolgalat-iksz>.

Érvényes összes együttműködési megállapodásaink száma 429, az előző évi adat 4 civil szervezettel és 3 kistelepülési önkormányzattal kötött megállapodással bővült.

10. PR/marketing/kommunikáció eredményei (max. 1000 karakter)

a) a könyvtár megjelenése médiumokban

2020-ban a könyvtár sajtómegjelenéseinek száma 444. A legtöbb hír az online felületeken jelent meg, de a könyvtár a helyi nyomtatott lapokban, rádiókban is rendszeresen hírt adott az aktuális eseményekről, elérhető szolgáltatásokról. A tavalyi évben – mivel rendezvényből kevesebb került megrendezésre – a sajtóban leginkább az elérhető, átalakult vagy éppen újonnan bevezetett szolgáltatásaink szerepeltek. A járványügyi korlátozások a könyvtári szolgáltatásokat többszörösen is érintették, ezért a tavalyi évben a legtöbb sajtómegjelenés ilyen témájú volt, a megrendezésre került tényleges vagy virtuális programokról szóló híradások mellett.

b) lépések az intézményről alkotott kép pozitív formálásához (pl. arculat, kommunikáció)

A zárvatartás alatt kommunikációs stratégiánk módosult. A könyvtár honlapja, megyei portálja, Facebook-, Instagram- és Youtube-oldala biztosította számunkra az elsődleges felületeket. Az a törekvésünk, hogy ne veszítsük el a kapcsolatot használóinkkal – új szolgáltatásainknak (pl. a Kérdezze könyvtárosát online felületünk, online programok) köszönhetően –, sikeresnek bizonyult.

11. A megyei hatókörű városi könyvtár a megye területén működő települési könyvtárakat érintő állami feladatairól szóló összefoglaló (max. 3500 karakter)

a) a megyei kötelempéldányokkal, a digitalizálással, a gyűjteményét feltáró elektronikus katalógus építésével kapcsolatos feladatokról

Könyvtárunkban a B.-A.-Z. megyei székhelyű nyomdák által előállított, helyi vonatkozású sajtótermékekből 2020-ban összesen 339 db kötelempéldányként kapott dokumentum került leltári nyilvántartásba, feltárássra, vált hozzáférhetővé. A dokumentumokba „kötelempéldány” feliratú bélyegző került. A más könyvtárak illetékességébe tartozó kötelempéldányokról értesítést küldtünk az érdekelteknek.

A kötelempéldányok beszolgáltatásának teljességét könyvtárunk ellenőrzi. A viszonylagos rendszerességgel kötelempéldányt szolgáltató nyomdák 2020-ban a következők voltak: a Borsodi Nyomda, a Kazincbarcikai Litoplan Kft., a Miskolci Egyetem Soksz., a Bíbor Kiadó Könyvkereskedelmi és Szolgáltató Bt., a Sprint Nyomdaipari Kft.

b) a megye területén működő könyvtárak együttműködésének szervezésével kapcsolatos feladatokról

A szakmai együttműködés egyik legfontosabb területe a Corvina integrált könyvtári rendszer közös használata, a megyei dokumentumvagyon közös katalógusban való szolgáltatása.

2018-tól a megyei hatókörű városi könyvtárak elektronikus formában hozzáférhetővé teszik a nyilvános települési könyvtárak éves szakmai beszámolóját és munkatervét. A minisztérium által kiküldött sablonokat továbbítjuk a nyilvános települési könyvtáraknak, azok elkészítését koordináljuk, majd feltöltjük a <http://konyvtarakadatbazisa.oszk.hu> oldalra.

Fontos feladat a statisztikai adatok begyűjtése. A nyilvános könyvtárak közvetlenül töltik fel adataikat a KULTSTAT felületére, a 328 KSZR szolgáltatóhely esetében ez a területi referensek feladata, az ellenőrzéssel együtt.

A szakmai kapcsolattartást erősítő periodika, a Könyvtári Mappa kiadására a 2020-as évben csak egy alkalommal került sor.

Szeptember hónapban szakmai napot szerveztünk a nyilvános könyvtárak számára és részvételével: *Jogviszonyváltás, avagy hogyan leszünk közalkalmazottakból munkavállalók* címmel.

Az Informatikai és Könyvtári Szövetség 2020. március 19-26. között rendezte meg az Internet Fiestát, de a határidőt a pandémiára való tekintettel szeptember 30-ig meghosszabbították. A megyében 329 település 384 intézménye 577 programmal várta az érdeklődőket.

Az Országos Könyvtári Napok megyei rendezvényeinek finanszírozására a Nemzeti Kulturális Alap Közgyűjtemények Kollégiuma pályázatán könyvtárunk 800.000 Ft támogatást nyert el. A pályázatba a nyilvános könyvtárak jegyzékén szereplő könyvtárak mellett a könyvtári, információs és közösségi helyek munkatársait is bevontuk. Ennek eredményeképp 2020. október 5. és 11. között 320 településen 382 intézmény várta változatos programokkal a környezetében élőket. Az eseménysorozathoz megyénk 563 rendezvényel járult hozzá.

c) a települési könyvtárak tevékenységét segítő 2020-ban nyújtott szolgáltatásokról

A 2020-as év programszervezés szempontjából a járvány miatt hátrányosan alakult. A márciusi veszélyhelyzet előtt csak néhány „évindító” gyermekelőadást és a magyar kultúra napja alkalmából tartott irodalmi műsort szerveztünk. 2020. január 1-je és március 12-e között mindösszesen 22 (fizetős) program valósult meg.

2020. január 1. és december 31. közötti időszakban 365 db gyermekeknek, továbbá 111 db felnőtteknek szóló, összesen 476 rendezvényt (többsége online, vagy "ablakos koncert" volt) szerveztünk meg 210 településen 25.566.493 Ft értékben (KSZR keret terhére), 28.584 látogató részvételével. Emellett az ingyenes programok száma a megyében 2098 alkalom volt, melyen összesen 37.915 fő vett részt. Összességében a megyében 2574 program megvalósítására került sor, 66.499 fő részvételével.

Decemberre elkészült a KSZR szolgáltatás reklámfilmje, a megújult könyvtárak népszerűsítésére.

d) az iskolán kívüli könyvtári továbbképzést és szakképzés végzéséről

Intézményünk 2019-2020 és 2020-2021-ben ismét nagy érdeklődés mellett indított segédkönyvtáros, felső középfokú tanfolyamot. A segédkönyvtáros szakképesítéssel rendelkező könyvtári szakembert szakmai elméleti és gyakorlati ismeretei valamennyi könyvtártípusban alkalmassá teszik okleveles könyvtáros irányításával a nagyobb könyvtárak részfeladatainak elvégzésére, a kisebb települési és szakkönyvtárak, iskolai könyvtárak, könyvtári szolgáltató helyek esetében pedig önálló működtetésére is.

A szak- és felnőttképzés átalakítása miatt 2020 szeptemberében indítottuk tanfolyamunkat utoljára ebben a – az OKJ-t szabályozó 150/2012. (VII. 6.) Korm. rendelet szerinti – formában. Az új képzési programmal, a módosítások hatálybalépésével a jövőben is folytatni szeretnénk intézményünkben az oktatást.

e) a települési könyvtárak fejlesztésének koordinációjáról, az ennek keretében megtett javaslatokról

Valamennyi település kiegyensúlyozott dokumentum-ellátása mellett arra törekedtünk, hogy fejlesszük a könyvtári, információs és közösségi terek informatikai ellátottságát, eszközparkját, illetve néhány kiválasztott település esetében újítsuk meg a működés körülményeit.

2020 végéig 75 KSZR-es szolgáltató helyünk újult meg, egy részük KSZR támogatás, más részük NKA pályázati vagy önkormányzati saját forrásból.

2020-ban 7 település könyvtárában történt teljes felújítás. A belső tereket új bútorzattal rendeztük be az önkormányzatok által felújított épületekben.

Kács, Hegyemeg, Bodrogkisfalud és Felsővadász KSZR támogatással, Mád, Arnót, Taktaharkány pedig NKA támogatással újult meg. Hejőkürt, Hernádcéce, Hernádszurdok, Abaújkér és Ónod (NKA támogatás) bútorzata elkészült, átadásukra 2021-ben kerül sor.

Az eszközbeszerzés fontos területe az informatikai fejlesztés. A számítástechnikai, elektronikai eszközök körében 2020-ban multifunkcionális nyomtatók, projektorok, videokamerák, hangosítás, CD és DVD lejátszók, hangfalak, fényképezőgépek, tv-k és fejhallgatók beszerzése valósult meg.

Továbbra is igény mutatkozik az internethasználat iránt, ez meghatározza a szolgáltató helyek fejlesztését. Az internetelérés sáv szélessége a megyében nem mindenhol felel meg az elvárt minimumnak, több, már bevezetett gépi kölcsönzés esetén kaptunk akadozó szolgáltatást az internet gyenge minősége miatt.

f) a helyismereti dokumentumok elektronikus hozzáférhetővé tételével kapcsolatos elvégzett feladatokról

Könyvtárunk digitalizálási munkáját a KDS-K kiírásban megvalósított projekt határozta meg 2020-ban. Digitalizáltuk az egyik jelentős helyi napilap, a Déli Hírlap hiányzó számait, 1945 előtti helyi vonatkozású időszak kiadványokat, képes levelezőlapokat (3.000 db), 1945 előtti könyveket (100 db). A nagyközönség számára is elérhetővé vált a *Digitális tanösvényen...* című applikáció, amelynek segítségével B.-A.-Z. megye és Miskolc jelentős történelmi, kulturális helyszíneit járhatjuk végig, összekapcsolva a gyűjtemény digitalizált tartalmaival.

12. A koronavírus-járvány okozta változásokról (max. 2000 karakter)

a) milyen új szolgáltatások jelentek meg a megváltozott pandémiás helyzetben a könyvtárhasználók kiszolgálására? (felsorolás)

- A közép- vagy felsőfokú tanulmányokat folytatók számára: online irodalomkutatás,
- A részleges szolgáltatás keretében: online kölcsönzési igényjelzés,

- A naptári eseményekhez, programokhoz, évfordulókhoz kapcsolódó online programok (online könyvhét, online kalendárium),
- Könyv- és irodalomnépszerűsítő online könyvbemutatók, videók,
- Segíthetünk? – chat-szolgáltatás a honlapra klikkelőknek,
- Applikációk okos eszközökön (*Digitális tanösvényen B.-A.-Z. megyében, Múlt egy kattintásra – Kassa és Miskolc nevezetes emléktáblái*),
- Digitális tartalomszolgáltatás okos eszközön, honlapon és közösségi oldalakon (Borsod-Miskolci Digitális Könyvtár, Youtube-csatorna, Facebook-oldal, Instagram)

b) részt vett-e valamilyen formában a könyvtár a koronavírus elleni helyi védekezésben?

A munkatársak magas fertőzöttségi aránya miatt nem tudunk részt venni.

c) milyen segítséget nyújtott a megyei könyvtár a veszélyhelyzet és a járványügyi készültség alatt megye területén működő települési könyvtárak számára?

Létrehoztuk a Facebook-on a *B.-A.-Z. megyei KSZR karantén idején* elnevezésű nyilvános csoportot, ahol hasznos tartalmakat osztottunk meg a szolgáltatóhelyek munkatársaival, játékokra invitáltuk a kistelepülések lakóit. Itt indítottuk el a *KULTÚRA borsodi tájakon* című, 3 fordulós online játékunkat. Népszerű volt olvasóink körében az írókat és költőket rejtő, *Ki van a maszk mögött* c. sorozatunk is.

Létrehoztuk a *Borsodi ízörzők* rovatot, azzal a céllal, hogy a közönség számára ismeretlen, az adott településen vagy térségben hagyományos, kedvelt ételek receptjeit összegyűjtsük. Kollégáink lelkes munkájának eredményeként sikerült elkészíteni 2021. évi naptárunkat, melyet 53 ételkülönlegesség leírása színesít.

A pandémiára való tekintettel a programokra speciális, online megoldásokat kerestünk. Elkészítettük a veszélyhelyzeti programajánlót. Különleges megoldással jelentkezett a Kiss Kata Zenekar, „*Ablak-koncertekkel*” járták a településeket, decemberben 15 helyszínen léptek fel óvodák és általános iskolák udvarán. A gyermekek a járványügyi helyzetnek megfelelően az intézmény ablakából részesültek a Mikulásnap meglepetés-produkcióból.

A pandémia idején intézményünk szakmailag minden megtett azért, hogy könyvtárhasználói biztonságos módon, változatlanul részesüljenek a hagyományos és távszolgáltatások újszerű formáiból.

Miskolc, 2021. február 12.

Dr. Prokai Margit

igazgató

(Összesen: maximum 25.000 karakter)

